

Najaarsconferentie 24 september 2018

Aanleiding najaarsconferentie:

Input verkrijgen voor de kaderbrief 2020

Onderwerp:

Het doorbreken van belemmeringen, zodat bij werkzoekenden zo snel mogelijk de focus kan worden gelegd op werk.

(her)screening

Met de komst van de Participatiewet is de focus ten aanzien van begeleiding van werkzoekenden geheel veranderd. De Participatiewet heeft tot doel om zoveel mogelijk mensen, met en zonder arbeidsbeperking, weer aan de arbeidsmarkt deel te laten nemen. De invoering van de Participatiewet houdt in dat drie regelingen zijn samengevoegd tot één regeling. Instroom in de WSW en Wajong voor mensen met enig arbeidsvermogen is niet meer mogelijk. Zij moeten nu ook een beroep doen op de Participatiewet. De groep die een beroep moet doen op de Participatiewet wordt dus groter, maar bezuinigingen maken dat de middelen voor deze doelgroep juist dalen. Wel kunnen gemeenten nu (structurele) loonkostensubsidie inzetten voor mensen die niet het wettelijk minimumloon kunnen verdienen. Het gaat hierbij om mensen met een arbeidsbeperking, die als gevolg daarvan niet volledig productief kunnen zijn (een loonwaarde hebben van > 30% en < 80% ten opzichte van een regulier werkende collega zonder arbeidsbeperking). Dit instrumentarium bestond vóór de invoering van de Participatiewet niet.

Als gevolg van bovenstaande wordt nu bij Senzer binnen zowel de screening van nieuwe uitkeringsgerechtigden als de herscreening van de “oude” doelgroep Maatschappelijke Deelname onderzocht of iemand (gedeeltelijk) arbeidsvermogen heeft (>30%) dan wel dusdanig belemmerd is dat werk niet of vooralsnog niet mogelijk is (<30%). Indien men tot de doelgroep 0-30% arbeidsvermogen behoort, is men niet in staat om structurele arbeid te verrichten als gevolg van fysieke en mentale belemmeringen. Vaak is er sprake van een zeer ernstig of grillig ziektebeeld.

De herscreening van de “oude” doelgroep Maatschappelijke Deelname zal eind 2019 zijn afgerond. Van de reeds uitgevoerde herscreening blijkt ongeveer 50% van de uitkeringsgerechtigden een arbeidsvermogen van minimaal 30% en 50% een arbeidsvermogen van minder dan 30% te hebben.

Dit betekent dat uiteindelijk ultimo 2019 ongeveer 1800 personen die eerst tot de doelgroep maatschappelijke deelname behoorden, een arbeidsvermogen hebben van 30-80% en derhalve in aanmerking komen voor een re-integratietraject.

Per 1 september 2018 zijn er 1741 uitkeringsgerechtigden binnen de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel, waarvan de (her)screening reeds is afgerond en die een arbeidspotentieel van 30-80% hebben.

Belemmeringen met betrekking tot toeleiding naar werk

Bij deze personen worden de volgende belemmeringen naar werk ervaren:

Belemmeringen (1741 personen)	aantal	percentage
Geen startkwalificatie	1406	81%
medisch	946	54%
Zorgtaak kinderen	671	39%
Schulden	536	31%
Presentatie	428	25%
Houding	345	20%
Justitie	254	15%
Mobiliteit	224	13%
Verslaving	74	4%

Omdat er meer werkzoekenden met beperkingen een beroep doen op de Participatiewet, is er sprake van een toenemende complexiteit van de doelgroep. De toeleiding naar werk duurt langer door cumulatie van geconstateerde belemmeringen. De vraag hierbij is hoe deze belemmeringen kunnen worden omgezet naar het benutten van kansen en welke instrumenten hiervoor kunnen worden ingezet.

Toepassen Artikel 55 PW

Eén van de instrumenten die hiervoor kan worden ingezet betreft het toepassen van artikel 55 Participatiewet.

Dit artikel biedt Senzer de bevoegdheid om, naast de verplichtingen die op grond van artikel 9 PW (arbeidsinschakeling) aan het recht op bijstand verbonden zijn of kunnen worden, bepaalde andere verplichtingen op te leggen die strekken tot arbeidsinschakeling, dan wel verband houden met aard en doel van een bepaalde vorm van bijstand of strekken tot vermindering of te beëindiging van de bijstand.

Het opleggen van deze nadere verplichtingen kan bijvoorbeeld aan de orde zijn wanneer in de persoon gelegen belemmeringen aan arbeidsinschakeling in de weg staan, zoals bij psychische moeilijkheden of verslavingsproblemen. Een actieve, zo nodig bemiddelende opstelling van Senzer om dergelijke factoren, door inschakeling van professionele hulp, weg te nemen is dan noodzakelijk. Senzer kan bijvoorbeeld, indien zij dit noodzakelijk acht voor het herstel van de zelfstandige bestaansvoorziening van de werkzoekende, aan de bijstand de verplichting verbinden dat hij of zij een medische behandeling ondergaat dan wel een andere vorm van professionele hulpverlening ondergaat. De zorgvuldigheid vergt dat Senzer, alvorens een dergelijke verplichting op te leggen, het deskundig advies inwint van een arts.

Het betreffen dus verplichtingen die van toepassing zijn in een individueel geval. Andere voorbeelden kunnen zijn:

- het meewerken aan een schulddienstverleningstraject

- het meewerken aan medisch onderzoek
- medische hulp zoeken
- (kinder)alimentatie vragen aan de ex-partner

De conclusie van de discussie is dat Senzer de verplichting tot het meewerken aan een medisch onderzoek, dan wel medische behandeling na een zorgvuldige overweging én na het inwinnen van medisch advies kan opleggen. De keuze om deze verplichting al dan niet op te volgen ligt vervolgens bij de werkzoekende. Senzer moet wel heel duidelijk de consequenties van de te maken keuzes in beeld brengen en met betrokkenen communiceren.

Conflicterende opdrachten

De opdracht van Senzer is om zoveel mogelijk werkzoekenden naar de arbeidsmarkt te begeleiden. Maatschappelijke instellingen zoals de LEVgroep, Onis en Vierbinden hebben de opdracht om inwoners maatschappelijk te laten participeren. Hun doel is dat mensen op enigerlei wijze maatschappelijk actief meedoen in de samenleving.

Bovenstaande opdrachten kunnen in de praktijk leiden tot tegengestelde belangen en conflicterende uitvoering. Hierbij wordt het voorbeeld geïllustreerd waarbij een werkzoekende een passende werkstage krijgt aangeboden met extra taalondersteuning, terwijl tegelijkertijd de welzijnsinstelling hem vrijwilligerswerk aanbiedt die meer aansluit bij zijn interesse, maar waarbij geen uitstroom mogelijk is naar werk.

Door de deelnemers van de najaarsconferentie wordt onderstreept dat uitstroom naar werk de beste sociale voorziening voor mensen is. Deze uitstroom dient echter wel duurzaam te zijn. Daarbij staan competenties, talenten, opleiding, arbeidsverleden en aanbod op de arbeidsmarkt centraal en is dus gericht op maatwerk. Werk is het vliegwiel naar een zo maximaal mogelijk zelfredzaam bestaan.

Bovenstaande betekent dat de organisaties een integrale opdracht moeten krijgen inzake participatie van inwoners, waarbij werk het uitgangspunt moet zijn. Dit betekent dat de opdrachten die de diverse organisaties vanuit gemeenten krijgen, eenduidig moeten zijn en dezelfde visie moeten weergeven.

Integraal voorrang geven aan werk kan worden bewerkstelligd door de subsidieverstrekking aan partners te koppelen aan dit uitgangspunt. De gemeenten moeten hieromtrent hun subsidieverordening aanpassen en in de subsidiebeschikkingen als eis opnemen.

Inburgering en Werk

Het blijkt dat wanneer inburgeraars betaalde arbeid kunnen verkrijgen, zij een probleem kunnen ervaren met het blijven volgen van inburgeringslessen. Werktijden komen vaak niet overeen met de lestijden van de inburgering. Dit kan duurzame uitstroom naar werk belemmeren.

Het merendeel van de aanwezige netwerkpartners stelt dat werk altijd voor inburgering gaat. Werk bevordert juist de snelheid van inburgering.

Er wordt geconstateerd dat de scholingsinstituten nog niet zijn toegerust op het uitgangspunt dat werk altijd voor inburgering gaat. Er heerst daar nog vaak een oudere opvatting ten aanzien van het

onderwijs en leren. Zij moeten meer mogelijkheden nastreven om op een andere manier kennis over te brengen. Het lesaanbod moet maatwerk zijn en flexibeler kunnen worden aangeboden. Het onderwijs heeft hierbij echter de hulp nodig van haar partners en kan dit niet alleen bewerkstelligen.

Werkgevers kunnen hierin ook een bijdrage leveren. Indien hiervoor mogelijkheden voorhanden zijn, kunnen zij de inburgering ook naar de werkvloer halen. Werk maakt dan integraal onderdeel uit van de inburgering.

Afstemming en visie tussen partijen

Indien werkzoekenden niet meewerken aan hun re-integratietraject en het proces bewust frustreren, kan Senzer hiervoor een maatregel bezien en opleggen.

Bij het vaststellen van een maatregel dient de mate van verwijtbaarheid, de persoonlijke omstandigheden en de ernst van de gedraging altijd worden meegenomen.

Uitgangspunt is dat een persoon in principe verantwoordelijk is voor zijn eigen handelen.

Er dient echter wel altijd te worden gekeken of de opgelegde maatregel het beoogde effect sorteert en op andere leefgebieden geen desastreuze gevolgen heeft. Dit betekent dat het opleggen van een maatregel integraal moet worden overwogen volgens de uitgangspunten van de omgekeerde toets. Senzer moet hierover vroegtijdig in overleg met haar partners en alle belangen afwegen. Dit kan binnen de lokale gebiedsteams plaatsvinden.

Belangrijk hierbij is dat de diverse betrokken partners hierin één visie nastreven en de gelederen sluiten, zodat het voor de werkzoekende duidelijk is wat de consequentie is van zijn handelen.

Conclusie discussie najaarsconferentie 2018:

Omzetten belemmeringen naar werk in benutten van kansen door:

1. Toepassing van 55 Participatiewet;
2. Subsidieverstrekking van gemeenten te koppelen aan het uitgangspunt dat bij participatie van inwoners integraal voorrang moet worden gegeven aan werk;
3. Scholingsinstituten motiveren lesaanbod ten aanzien van de inburgering flexibel aan te bieden en daarbij uit te gaan van maatwerk.
4. Bij het bezien van een maatregel alle belangen integraal afwegen en hierover vroegtijdig met de partners in overleg treden.